

**ОСОБЛИВОСТІ ДОРОЩУВАННЯ УКОРІНЕНИХ
ЖИВЦІВ КАЛИНИ ЗВИЧАЙНОЇ (VIBURNUM OPULUS
L.) В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ
УКРАЇНИ**

О.П. ТИСЯЧНИЙ, аспірант

Представлені результати досліджень дорощування укорінених живців калини звичайної. Наведено фактори впливу на ріст і розвиток кореневласних рослин у процесі їх дорощування.

Великим резервом розширення породного асортименту плодових рослин є нові нетрадиційні та малопоширені плодові та ягідні культури. Впровадження цих культур у сільськогосподарське виробництво багато в чому залежить від наявності високоякісного садивного матеріалу в необхідній кількості. Технологія вирощування вегетативного кореневласного садивного матеріалу плодових культур в умовах штучного туману з використанням рістактивуючих сполук є ефективною для багатьох плодових і ягідних культур [1,2,3,4]. Подальший ріст і розвиток садивного матеріалу перспективних сортів калини звичайної, який одержаний на основі стеблового живцювання.

У зв'язку з цим з'явилась необхідність вивчення елементів дорощування укорінених живців калини звичайної. Враховуючи недостатню вивченість стосовно дорощування садивного матеріалу калини звичайної в умовах Правобережного Лісостепу України, головним напрямком наших досліджень була розробка наукових та агротехнічних заходів дорощування укорінених живців цієї полівітамінної культури. У завдання досліджень входило вивчення строків пересаджування укорінених живців на дорощування, їх вплив на ріст і розвиток кореневласних рослин у процесі дорощування, росту і розвитку надземної частини та кореневої системи.

Методика досліджень. Об'єктами наших досліджень були укорінені живці калини звичайної сортів Великоплідна, Коралова і Київська садова № 1. Досліди проводились на кафедрі екології, декоративного садівництва і лісівництва.

Пересаджування укорінених живців калини звичайної проводили в такі строки, використовуючи три типи ділянок дорощування:

- перший строк – дорощування укорінених живців на місці їх укорінення, тобто, без пересаджування – контроль;
- другий строк – восени в кінці вегетаційного періоду;
- третій строк – весною наступного року (квітень) ; висаджували на дорощування у пластикові контейнери.

В кожному варіанті досліду використовували по 12 укоріненних живців кожного сорту, які висаджували у борозни глибиною до 15 см при схемі посадки 60х15.

Результати досліджень. Проведені дослідження свідчать про те, що в умовах Правобережного Лісостепу України при дорощуванні укоріненних живців калини звичайної слід використовувати весняне та осіннє пересаджування кореневласних рослин на дорощування (табл.).

1. Розвиток укоріненних живців калини звичайної залежно від строків пересаджування

Сорт	Число коренів 1 – го порядку, штук	Приріст надземної частини, см	Вихід саджанців, % від числа висаджених
Дорощування на місці укорінення			
Великоплідна	30	5,1	61,7
Коралова	34	7,5	64,7
Київська садова 1	42	12,1	74,1
Осіннє пересаджування			
Великоплідна	45	17,3	75,5
Коралова	49	20,3	78,9
Київська садова 1	60	29,9	89,7
Весняне пересаджування			
Великоплідна	49	23,1	79,1
Коралова	52	28,2	83,1
Київська садова 1	68	41,6	92,2

Належить відмітити, що серед укоріненних живців досліджуваних сортів калини звичайної, які залишали у вегетаційній споруді на ділянці укорінювання до початку нового вегетаційного періоду, велика частка (30 %) гинула та відставала в рості і розвитку. Загибель кореневласних рослин калини звичайної майже всіх досліджуваних сортів, які залишали на місці укорінювання (контроль), пояснюється депресуванням рослин, внаслідок їх загущення, що призводить до значних випадів.

Восени пересаджування укоріненних живців калини звичайної, майже всіх досліджуваних сортів, в умовах Правобережного Лісостепу України має деякі переваги перед весняним. Перевага осіннього пересаджування пояснюється тим, що рослини, які висаджені восени, починають вегетувати наступної весни раніше, ніж при весняному пересаджуванні. Однак в цей термін спостерігаються значні відпади кореневласних рослин внаслідок їх слабкої приживлюваності.

2. Вихід стандартних саджанців в залежності від строків пересаджування, % від числа висаджених

Сорт	Дорошування на місці укорінювання		Осіньне пересаджування		Весняне пересаджування	
	всього	в т.ч. стандар тних	всього	в т.ч. станда ртних	всього	в т.ч. стандартн их
Великоплідна	61,7	29,6	75,5	61,3	79,1	65,4
Коралова	65,7	31,5	78,9	65,9	83,1	74,4
Київська садова 1	74,1	40,5	89,0	77,8	92,2	86,1

У рослин, які були залишені на ділянці живцювання спостерігався незначний приріст надземної частини, а також значні відпади укорінених живців у кінці досліду. Надземна частина таких кореневласних рослин була розвинена настільки слабко, що вимагалось дорошування таких рослин ще протягом одного вегетаційного періоду.

Укорінені живці калини звичайної, висаджені в поле, слабо переносили зміни умов дорошування, у них тривалий час спостерігалась затримка в розвитку кореневої системи та надземної частини в усіх варіантах досліду. До кінця вегетаційного періоду ці рослини поступались за всіма параметрами росту і розвитку живцям, які були висаджені в контейнери. Перевага при вирощуванні саджанців з закритою кореневою системою полягає у високій приживлюваності укорінених живців, більш потужному розвитку кореневої та надземної частини. Пересаджування таких саджанців дозволяє швидше регенерувати кореневу систему, що сприяє кращому розвитку кореневласних рослин у рік пересаджування та в наступному році.

Висновки. Таким чином, при дорошуванні укорінених живців калини звичайної слід використовувати весняне і осіннє пересаджування, що дозволяє отримати максимальний вихід саджанців товарних гатунків. При пересаджуванні живцевих рослин на дорошування необхідно використовувати контейнери місткістю 1,5 – 2,5 л.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрієнко М.В., Роман І.С. Малопоширені плодові і ягідні рослини. – Київ: Урожай, 1991. – 168 с.
2. Балабак А.Ф. Кореневласне розмноження садових рослин в Лісостепу України: Автореф., дис...д-ра. с.–г. наук. – Київ, 1995. – 46 с.
3. Єрмаков Б.С. Размножение древесных и кустарниковых растений зеленым черенкованием. – Кишинев: Штиинца, 1981. – 226 с.
4. Тарасенко М.Т. Зелёное черенкование садовых и лесных культур.–М.: Изд-во МСХА, 1991. – 270с.

Одержано 2.07.02

Лучшим сроком для доращивания укоренённых черенков калины обыкновенной (*Viburnum opulus* L.) является весеннее и осеннее пересаживание контейнерным способом.

Better term for prolonged growing of rooted cutting *Viburnum opulus* L. is spring and autumn transplantation by the container way.